

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 33

nr.1

maart 2016

In dit nummer:

**Kleermakers
uit Duiven
Willem Nijssen**

**In gesprek
met:
Jan Spaan**

**Verenigings-
nieuws**

Museumparels

Toen en Nu

www.hkdgl.nl

Inhoudsopgave

In dit nummer:

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Colofon	3
Kleermakers uit Duiven: Willem Nijssen Een bijdrage van Marcel Pelgrom en Carla Nijssen.	4
Parels uit het Liemers Museum De Monstrans uit Loo	10
In gesprek met: Jan Spaan.	11
Verenigingsnieuws	16
Uitnodiging Jaarvergadering	18
Jaarprogramma	19
Toen en nu	20

Bij de voorpagina

In dit nummer de monstrans van Loo als parel uit het Liemers Museum.
Op de voorpagina de monstrans van Loo waarin de geconsacreerde hostie wordt uitgestald op een altaar of tijdens een processie. Op de voet gedreven voorstellingen van de H. Nicolaas, Michael, Maria Magdalena, terzijde van het ostensorium Maria en Catharina (patrones van het Bisdom Utrecht). Daarboven Willibrordus en Bonifacius. Op de bekroning lijdenswerktuigen, daarboven in de kroon de H. Geest en een kruisje op de wereldbol.

Onderstaand twee foto's van de Processie in Loo (foto's Liemers Museum)

Voorwoord

Geachte leden, abonnees,

In deze Driepas vindt u de uitnodiging voor de jaarvergadering, deze is bestemd voor onze leden. Het bestuur heeft besloten om deze voortaan in de Driepas te publiceren en niet meer separaat in een enveloppe mee te sturen of te bezorgen.

Met de eerste uitgave van dit jaar duiken we met het artikel over kleermakers uit Duiven dieper in de familie Nijssen. Marcel Pelgrom en Carla Nijssen hebben hiervoor een bijdrage geleverd.

Daarnaast hebben we wederom een artikel over een Parel uit het Liemers Museum. Dit keer een parel uit 't Loo: de monstrans. Deze zal het hele jaar 2016 in het Liemers Museum in de schijnwerpers staan. Ik wil deze parel graag opdragen aan de heer Jonker uit 't Loo.

Verder vindt u uiteraard in deze Driepas de gebruikelijke zaken zoals ons verenigingsnieuws en het jaarprogramma waarvoor wij uw aandacht vragen.

Het is het bestuur nog niet gelukt een nieuwe redactie voor de Driepas te vinden. Wel hebben we Agnes van Beurden uit Duiven bereid gevonden om het vaste item "In gesprek met" op zich te nemen. In deze Driepas leest u het eerste interview van haar hand met de heer Jan Spaan. We wensen Agnes veel succes toe en hopen op een lange samenwerking.

Ook blij zijn we met het aanbod van de heer Hermsen uit Duiven. Hij heeft aangeboden om eerst voor een jaar het redigeerwerk op zich te nemen.

We wensen u uiteraard weer veel leesplezier in ons tijdschrift.

G. van Hunen

Voorzitter.

Colofon

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 3,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:
redactie@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Redactie:
Vacant

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
G.H. van Hunen (0316-52 73 66)

Secretaris:
secretariaat@hkdgl.nl
P. Bus

Penningmeester:
E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Public Relations:
G.H. van Hunen

Lid:
M. Hagenaar

Secretariaat:
secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Internet:
www.hkdgl.nl

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €14,00 per jaar; het partner- of gezinslidmaatschap € 5,20 extra per jaar.

Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 3,50 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Kleermakers uit Duiven: Willem Nijsen

Onze overgrootouders Arnoldus Sebastianus Nijsen en Everdina Beekman hebben 10 kinderen gekregen. Hun vier zoons en zes dochters werden in Duiven geboren, gedoopt en opgevoed. Een van de zoons, Eduard, stichtte een kostschool en u hebt hem misschien leren kennen in een artikel in de Driepas uit het najaar 2013. Ook de overige kinderen hebben hun sporen in de Gelderse geschiedenis nagelaten. Maar liefst drie zonen hebben het beroep gevolgd van hun vader Arnoldus: kleermaker. Bovendien verdienden twee dochters de kost met hun winkel in manufacturen. In deze aflevering belichten we het leven van de oudste zoon en kleermaker: Willem Nijsen.

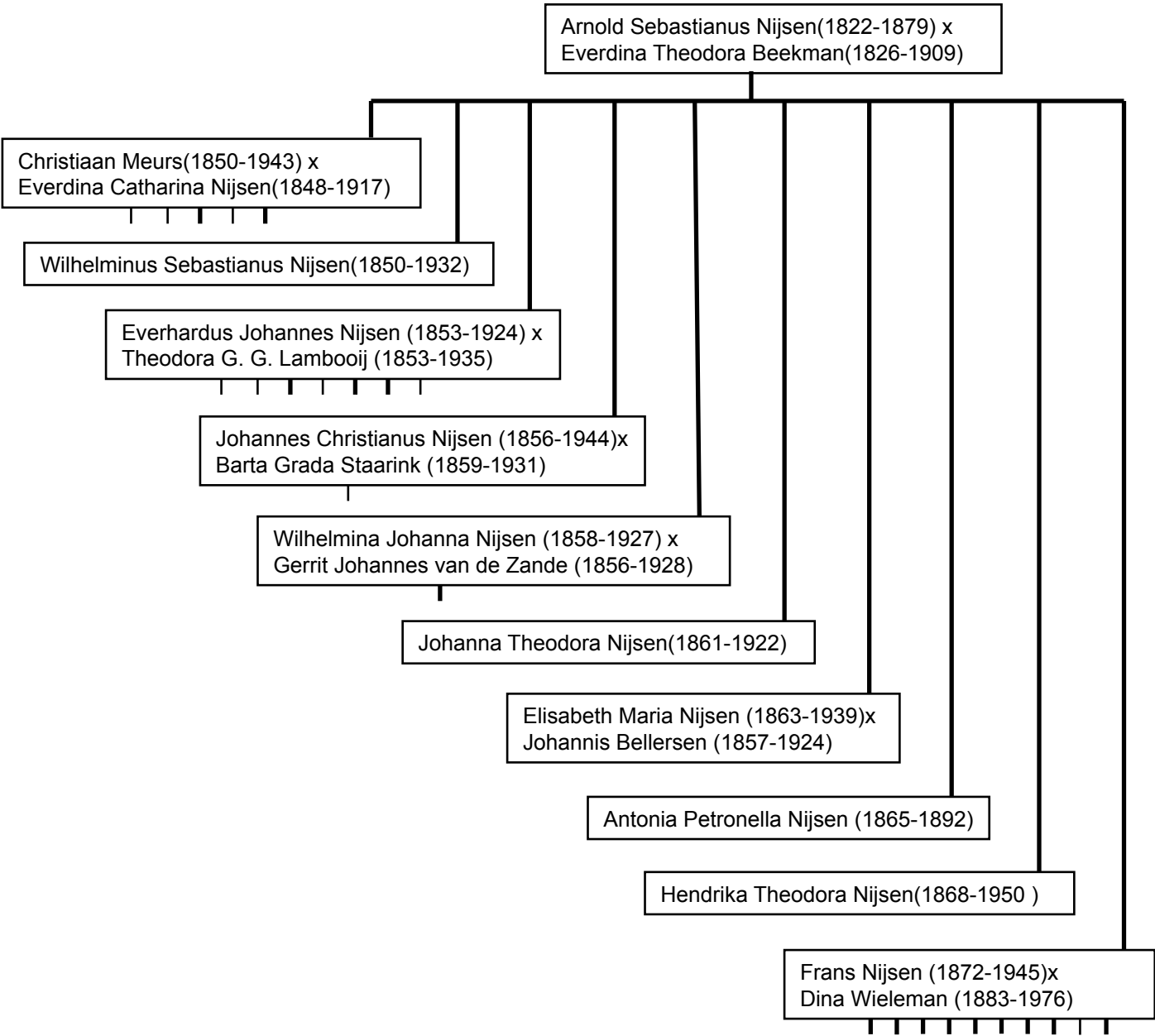
Willem Nijsen, de oudste kleermakerszoon en pater familias.

Ondanks dat onze oudoom Willem Nijsen geen eigen

gezin heeft gesticht, is hij een van de bepalende figuren in de familie Nijsen geweest. Wilhelmus Sebastianus Nijsen, geboren in Duiven op 25 oktober 1850 en overleden in Duiven op 26 april 1932, is het tweede kind en de eerste zoon van Arnoldus Sebastianus Nijsen en Everdina Beekman, zie de stamboom.

Die voornaamkeuze is interessant: waarom Wilhelmus Sebastianus? De eerste zoon wordt meestal vernoemd naar zijn vader of grootvader. Dat verklaart de tweede voornaam Sebastianus, want die kwam toen al ruim een eeuw voor in de Nijsen-takken. Om die band te benadrukken was grootvader Sebastianus Nijsen in 1850 uit Nijmegen gekomen als doopgetuige. Echter de vernoeming met Willem is lastiger te duiden. Er zijn dan geen Willem Nijsens

Het gezin van onze overgrootouders Arnoldus Sebastianus Nijsen en Everdina Theodora Beekman. De streepjes onder de vakken symboliseren kinderen. Dikke streepjes zijn kinderen met nakomelingen.

Willem en achterneefje Jan Meurs in 1922.

bekend en een relatie met de pas aangetreden koning Willem III lijkt voor een katholieke Liemerse familie weinig plausibel. Mogelijk is Willem vernoemd naar Willem Rademaker de grootvader van moeder Everdina Th. Beekman.

Jonge jaren

Willem Nijssen werd als dienstplichtige opgeroepen bij het 8e Regiment Infanterie en "den 12 Mei 1870 ingedeeld als loting van de ligting 1870 uit de gemeente Duiven". Zijn signalement is dan: lengte 1.678 m, ovaal aangezicht, hoog voorhoofd, blauwe ogen, kleine mond, spitse kin, bruin haar en wenkbrauwen. Het 8e regiment infanterie was gelegerd in Utrecht, Arnhem en Doesburg. Gezien het geheel ontbreken van aanmerkingen in zijn stamboek, heeft Willem zich heel rustig gehouden in militaire dienst. Na een jaar zat de eerste oefening erop en volgden er in 1873 en 1874 nog twee korte oefeningen. Willem ging in 1875 over naar de "slapende schutterij", het reserveleger.

Kort na Willem's terugkomst uit militaire dienst werd de tiende en jongste telg in het gezin geboren: Franciscus Wilhelmus, onze grootvader. Het was rond die tijd een vrolijk kippenhok in hun huis aan de Woerd, zie figuur 4. Gelukkig waren alle kinderen in leven gebleven, een uitzondering in die tijd. Maar tien monden voeden, moet toch een formidabele

taak geweest zijn voor kleermaker Arnold S. Nijssen en zijn vrouw Everdina Beekman, de dochter van de smid J.R. Beekman. Pas in 1873 verliet het eerste kind het huis: Eduard ging in Pannerden als onderwijzer werken en in 1877 en 1878 gingen Wilhelmina, Elisabeth en Catharina het huis uit "in betrekking" als dienstbode bij welgestelde families.

De zakenman

Willem wordt in alle akten als "kleermaker te Duiven" omschreven, met uitzondering van de inschrijving als schutter: daar is hij een schoenmaker. Dat zal wel door een slapende schutter zo opgeschreven zijn. Hij en zijn broers Jan en Frans hadden zonder twijfel het kleermakersvak van hun vader geleerd, want volgens het bevolkingsregister hebben Willem en Frans hun leven lang niet buiten Duiven gewerkt of gewoond.

De voortzetting van een bedrijf door de volgende generatie kwam in die tijd vaak voor. In de periode 1805-1893 kende Nederland het zogenoemde patentrecht. De gemeente gaf iemand het recht, ook een patent genoemd, om een beroep uit te oefenen en vroeg daarvoor elk jaar een afdracht, de patentbelasting. Vrijwel elke nijverheidsactiviteit viel onder de patentbelasting, behalve ambtenaren, advocaten en landbouwers. Het patentrecht bood enige bescherming tegen concurrentie echter het was niet eenvoudig uit het beroep van de familie naar een ander beroep over te stappen.

In de Liemers woonden rond 1880 rond de dertigduizend personen, waarvan ongeveer tweehonderd als kleermaker of handelaar in manufacturen (stoffen, bedgerei, ondergoed etc) geregistreerd stonden. Uit een bewaard gebleven rekeningenboek blijkt dat ze niet alleen een deel van de Duivense notabelen als klant hadden maar door de hele Liemers en daarbuiten leverden. Vaak ging het om herenkostuums en jongenskleiding (zoals voor de eerste communie).

Jaarrekeningen of andere financiële gegevens zijn niet bewaard maar indirect kunnen we wel iets zeggen over de financiële positie.

De schoolgeldheffing geeft een indicatie van het inkomen van broer Frans Nijssen, waarmee Willem samen de kleermakerij dreef. Het schoolgeld was in die tijd gekoppeld aan het inkomen. In Duiven viel Frans Nijssen in klasse 4. Van de 60 Duivense schoolgeldplichtigen zaten 8 personen in een hogere klasse dan Frans Nijssen, bijvoorbeeld de lokale bierbrouwer Otten. Een ander voorbeeld: Frans' zoon Nol Nijssen ging in 1923 naar de MULO in Zevenaar. Frans werd daar aangeslagen voor een inkomen tussen 2100 en 2400 gulden per jaar. In Duiven is het inkomen van tweederde van de belastingplichtigen lager dan 550 gulden. De familie Nijssen was welgesteld, zeker voor Duivense omstandigheden.

De financiële staat van de familie kan ook afgeleid worden uit het hypotheekregister. Vader Arnold S. Nijsen kocht in 1851 het huis met tuin aan de Woerd belast met 1000 gulden hypotheek, een paar jaar later nam hij nog een hypotheek van 400 gulden. In 1868 stond de teller op 1800 gulden en op zijn sterfbed in 1879 was zijn uitstaande schuld 2600 gulden.

Willem, zijn broer Jan en later jongste broer Frans zetten het bedrijf voort, en hadden in 1898 deze schuld1 helemaal weggewerkt.

En vervolgens ging Willem door: in 1903 kocht hij 4500 m2 grond iets verderop in de Woerd in de richting van de Magerhorst voor 971 gulden, die hij verpachtte. In 1921 kocht hij het stuk ernaast, nog eens 2700 m2. En in 1915 een weide van 4 hectare aan de weg van Zevenaar naar Arnhem voor 8400 gulden. Toen Willem in 1932 overleed liet hij ongeveer 6 hectare land met een huis na, zonder schulden.

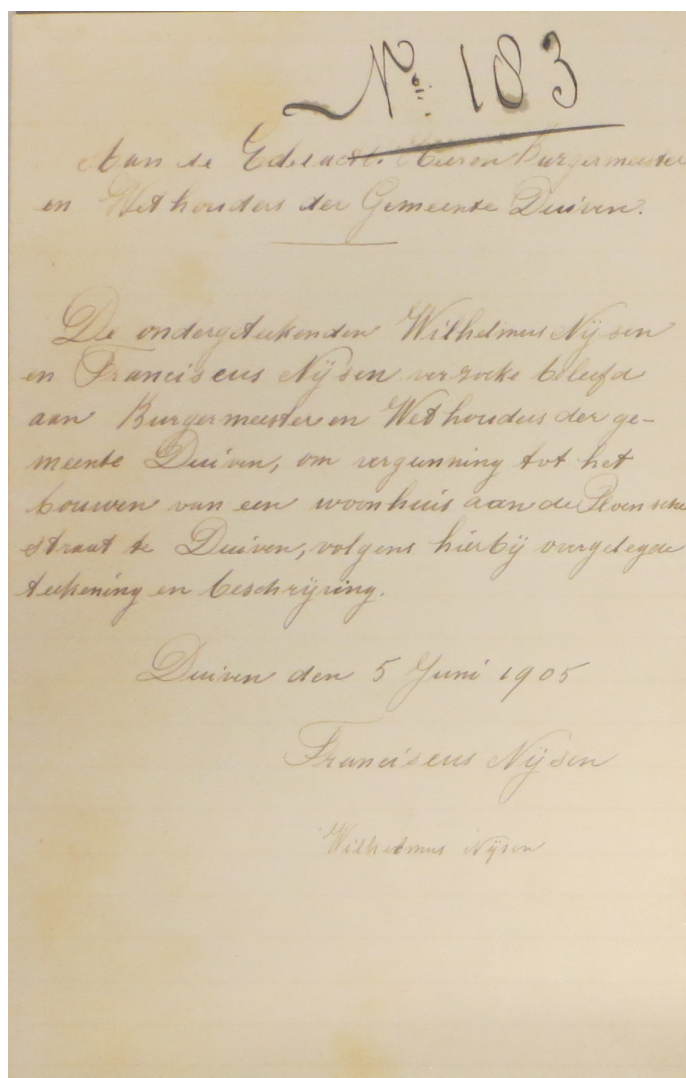
Na het overlijden van vader Arnold in 1879 woonden moeder Everdina Beekman, met haar kinderen Willem, Jan, Johanna, Petronella, Rieka en Frans nog thuis. In 1892 stierf Petronella op 27-jarige leeftijd en ging Rieka naar de winkel van haar zus Elisabeth in Doetinchem. In 1898 begon Jan een winkel in Velp. Vanaf dat moment trokken Willem en Frans veelal gemeenschappelijk op en verzorgde Johanna(Hanne) het huishouden. Willem was 22 jaar ouder dan Frans en een soort vaderfiguur voor de jongste Nijsen.

In 1905 had Frans trouwplannen. Willem en Frans opereerden weer samen bij de aanvraag voor de bouwvergunning, ofschoon Willem er niet ging wonen.

Wat later behandelde de gemeenteraad een verzoek van de gebroeders Nijsen om een duiker (pijp die twee sloten verbindt) in de door hen van de gemeente gepachte grond te bouwen. En zo zien we tot in maart 1931 nog advertenties onder de naam "Gebr. Nijsen, Kleermakerij". Frans was bijna zestig jaar oud voor hij zakelijk alleen opereerde.

Dat Willem zakelijk goed van wanten wist, wordt ook duidelijk bij de overlijdens van zuster Petronella(1892), moeder Beekman(1909) en zuster Johanna (1922). De goederen blijken al zodanig verdeeld te zijn dat geen successiebelasting betaald hoeft te worden.

Frans trouwde in 1907 met Hermina van Aalten. Na haar dood hertrouwde hij anderhalf jaar later met Berndina Wieleman. Toen zij naar het nieuwe huis verhuisden (het pand staat nog aan de Woerdstraat 13), bleven Willem en Johanna (Hanne) achter. Op een foto staan ze beiden voor het ouderlijk huis aan de Woerdstraat. In 1907 besloten ze elkaar het recht van de langstlevende te geven. Een chronische

Brief voor de bouwaanvraag van het huis van Frans Nijsen en Dina Wieleman uit 1905, Gemeentearchief Duiven.

nierontsteking van Johanna maakte dat Willem met Johanna's overlijden in 1922 hiervan gebruik zou maken.

Willem maakte in 1924 een nieuw testament op dat we wegens de privacy wetgeving niet kennen, maar gelukkig had Willem allang de gevolgen van successierechten op zijn erfenis overwogen en droeg op dezelfde dag waarop zijn testament opgesteld is, zijn onroerende bezittingen over aan Frans. Hij huurde van Frans het huis terug. Een echte zakenman rekt voorbij zijn dood.

De organist

Een orgel is het instrument dat bij uitstek geschikt is voor kerkelijke muziek. De Duivense Sint Remigiuskerk heeft altijd over uitstekende orgels kunnen beschikken dankzij gulle donaties van de gelovigen. In de 19e eeuw beschikte de kerk over een exemplaar gebouwd door de vermaarde Jacob Courtain. Die Duitse orgelbouwer heeft slechts vier orgels in Nederland geplaatst. In 1882 nam de koster en organist J. Rutjes ontslag na 56 jaar dienst. Hij kreeg

een pensioen van 100 gulden per jaar. Op de voorlaatste dag van dat jaar nam Willem zijn functie van organist over, iemand anders werd koster. Willem kreeg als organist en directeur van het koor 125 gulden per jaar. Dat was bepaald geen kleinigheid.

Waar Willem de kunst van het orgelspelen geleerd heeft, is onbekend. In de kerkarchieven vinden we later een vermelding dat het kerkbestuur Jan Hugen orgellessen laat nemen, maar of dat ook voor Willem heeft gegolden, vermelden de kerknotulen niet. Er is een mooie foto bewaard gebleven van het jaarlijkse uitje van het koor naar de Veluwe. We zien links Frans Nijssen en kijken tegen de zolen van Willem's schoenen aan.

Willem was een gedreven persoon: wat hij wilde moest en zou gebeuren. En zo zien we in de kerkarchieven een voorval uit 1912 beschreven dat ons een andere kant van hem toont. Bij het kerkbestuur kwam een verzoek binnen van Willem, de directeur van het zangkoor, tot verhoging van de jaarlijkse toelage voor het koor (12 gulden waarvan het uitje betaald werd). Het kerkbestuur wilde uitleg waar dat extra geld voor nodig is. Willem stuurde een antwoord en daarover lezen we in de notulen van

Willem en zuster Johanna ("Hanne") voor het geboortehuis aan de Woerdstraat, Hanne overleed in 1922. Dit huis werd in 1780 door Peter Koenders gebouwd en stond op de hoek van de Woerdstraat en de Schoolstraat. Het is rond 1979 gesloopt.

21 oktober 1912: *"Andermaal voorgenomen een verzoekschrift van W.S. Nijssen, directeur van het zangkoor, thans bij schrijven van 22 september II. toegelicht om verhoging van de toelage aan het zangkoor, wordt uit hoofde van den beledigenden en overdreven inhoud van laatstgemeld schrijven besloten adressant te doen kennen dat geen aanleiding is gevonden op zijn verzoek in te gaan."*

Willem schuwde geen klare taal tegen een kerkbestuur bestaande uit de lokale notabelen.

Na 1920 ging de inmiddels 70-jarige Willem het rustiger aan doen: hij liet weten zijn organistenloopbaan te willen afsluiten. Toen in 1922 een nieuw schoolhoofd aangesteld moest worden, hoopte de pastoor "dat de kandidaat geschikt zou kunnen zijn voor aanstelling als organist".

In 1924 werd M.P. van Schaik pastoor in Duiven. Drie van zijn broers waren ook pastoor: in Utrecht, Bussum en Steenwijkerwold. Heer-broer Jan van Schaik had gestudeerd bij de katholieke politieke voorman Schaepman. Jan van Schaik vervulde vervolgens een belangrijke rol binnen de katholieke emancipatie en had deel in de oprichting van een vakbond, bank, en boerenbond. De Duivense pas-

toor viel vooral op doordat hij gesteund door gulle parochianen het ene kunstwerk na het andere voor de kerk liet maken en daarbij geen tegenspraak kende.

In 1928 wilde de pastoor een nieuw orgel en organist. Na heel wat strubbelingen werd M.J. Bakker uit Arnhem aangesteld voor een salaris van 600 gulden. Bijna drie keer meer dan Willem op dat moment kreeg. Om dat geld terug te verdienen werd de bankenhuur in de kerk verhoogd. En zo kwam op zondag 2 september 1928 een einde aan de 46.5 jarige orgel carrière van Willem. De pastoor hield een lovende preek en kreeg van het kerkbestuur toestemming om voor 50 gulden een fauteuil aan de scheidende organist aan te bieden.

Willem bleef echter achter de schermen een rol in de kerk spelen. Om het nieuwe orgel van 8000 gulden te kopen bemiddelde hij bij het krijgen van giften. Op instituut Geubbels werd een fancy-fair gehouden, waarna orgelbouwer J.J. Elbertse uit Soest het orgel leverde. Deze firma voert tot op de dag van vandaag het onderhoud uit.

Willem was lid van de derde orde van Sint Franciscus, die streeft naar behoud van de Christelijke waarden. Drankmisbruik, onbetamelijke kleding, "liberale pers", een zucht naar weelde en vermaak waren een doorn in het oog van de 30.000 Nederlandse Derde Ordelingen. We mogen rustig aannemen dat het gedrag van onze ouders door Willem aandachtig bekeken werd en waar nodig gecorrigeerd.

In de kerkelijke documenten, zoals notulen van de kerkenraad, financiële jaaroverzichten, en de noti-

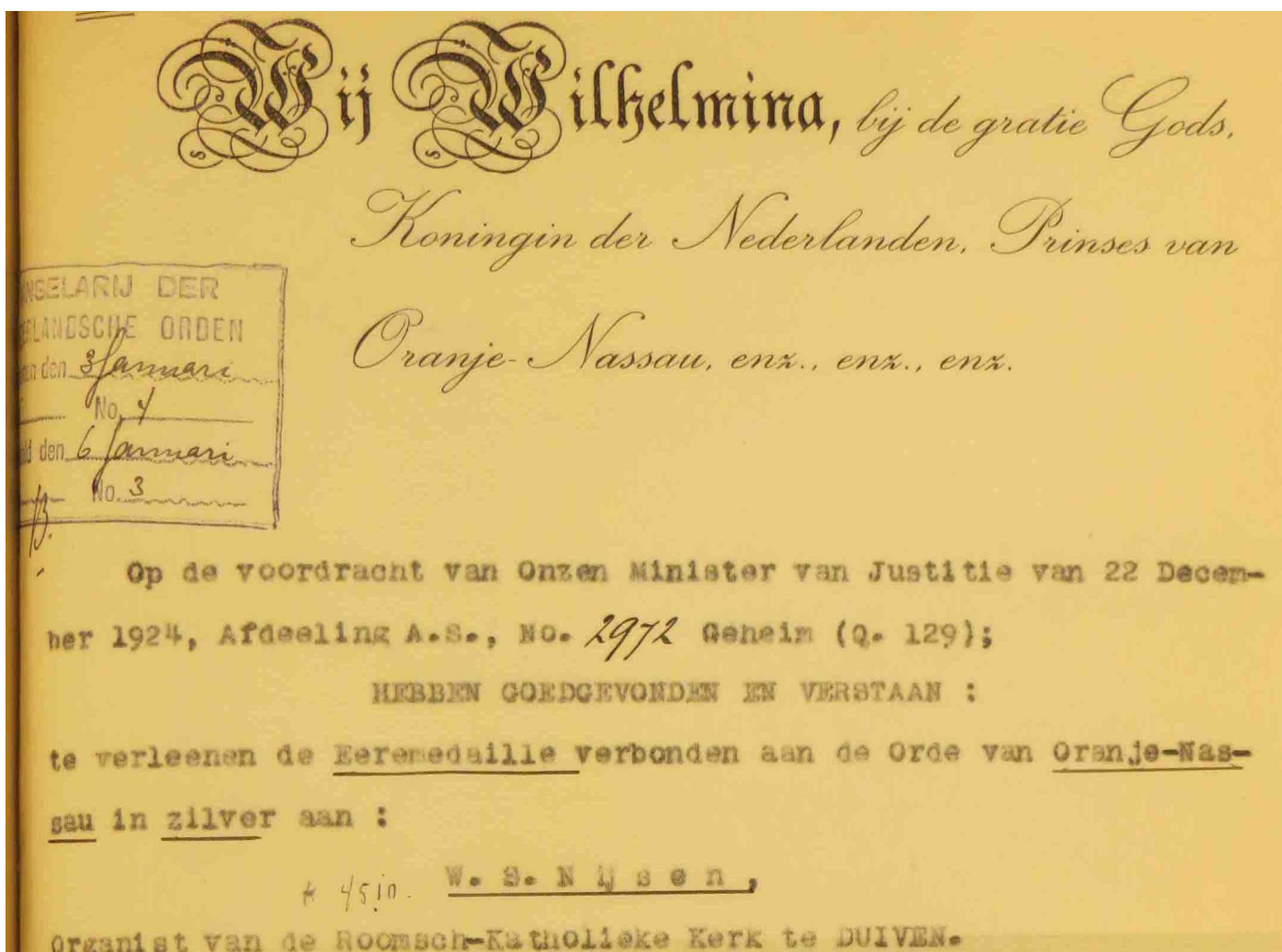
We zien het kerkkoor op hun jaarlijkse uitje ergens op de Veluwe. Frans draagt een hoed, die hij op een andere foto uit 1928 ook draagt. Houdt Willem een sigaar vast? Wie kent hier meer mensen?

ties van de pastoor in het Registrum memorial wordt Willem consequent als organist en directeur van het koor omschreven. De term "dirigent" komt niet voor. In het familieboek staat een foto van een dirigeerstok afgebeeld ter gelegenheid van Willems 50-jarig dirigentenjubileum. Familieleden hebben echter Frans Nijsen ook als organist zien optreden in een periode waar M.J. Bakker uit Arnhem de officiële organist was. Het kerkelijke archief uit die periode is niet geheel overgedragen, dus misschien vinden we nog wat.

De onderscheiding

Op 7 november 1924 vroeg de burgemeester een stevige onderscheiding voor W.S. Nijsen aan wegens 42 dienstjaren als organist. De tekst was duidelijk door iemand van het kerkbestuur geïnspireerd. Waarschijnlijk had pastoor van Schaik hier een rol gespeeld, want die regelde later vaker een burgerlijke onderscheiding, zelfs voor zijn huishoudster. De burgemeester voegde wel toe: "Nijsen is een zeer getrouw staatsburger en was ten allen tijde een steun voor het wettig gezag; ook heeft hij zijne functie volgens bekomen inlichtingen steeds met volle toewijding waargenomen."

Echter de commissaris der Koningin was niet overtuigd. Hij wilde geen ridder-benoeming en vond een eremedaille in zilver genoeg. De burgemeester had minder ruggengraat dan Willem en accepteerde

Koninklijk Besluit tot verlening van de medaille in zilver aan W. S. Nijsen in 1924, Nationaal Archief Den Haag.

Graf van W.S. Nijsen naast de Remigiuskerk.

zonder weerwoord. En zo kreeg Willem als laatste Nederlander van het jaar 1924 een lintje.

De eretekens zijn op 5 mei 1934 teruggestuurd, twee jaar na Willems dood op 26 april 1932. Willem overleed aan "ouderdom, algemene lichaamszwakte." Zijn graf kunt u vinden naast de Remigiuskerk.

M. Pelgrom en C. Nijsen.

Bronnen:

C.F.M. Nijsen, "familie Nijsen 1796-2003" uitgave in eigen beheer.
 Gelders Archief: burgerlijke stand, notarieel archief, kadaster.
 Nationaal Archief toegang 2.13.09 Stamboek 8e Regiment Infanterie
 Nationaal Archief toegang 2.02.32 kanselarij der Nederlandse orden,
 Archief Gemeente Duiven: correspondentie burgemeester, bevolkingsregisters.
 Archief parochie St. Remigius: notulen kerkenraad tot 1930, financiële jaaroverzichten, en Registrum memorial, doopboek.
 J.B. Smit, Sporen van moderniteit tabel U, schoolgeld voor de MULO 1923.
 Fotos uit de nalatenschap van mevr. Ria Pelgrom-Nijsen.
 Delpher: online krantenarchief van de koninklijke bibliotheek.

Noten:

1 Tussen 1815 en 1910 kende men vrijwel geen inflatie, 1 gulden uit 1870 heeft vrijwel dezelfde waarde in 1905 en zou nu circa 12.5 euro waard zijn (CBS).

Parels uit het Liemers Museum

In iedere uitgave van ons verenigingsblad zetten wij een object, dat in de expositieruimte van het Liemers Museum, in de schijnwerper staat. Dat wordt de parel genoemd. Deze keer is de monstrans uit de rooms-katholieke parochie Heilige Antonius Abt te Loo de parel. Deze monstrans is vervaardigd met geld van de Loose parochianen. De donatie voor zo'n kostbaar voorwerp gold als bevorderlijk voor het persoonlijk zielenheil.

De monstrans staat op een prominente plek in de vitrine op de afdeling kerkelijke kunst van het museum. De monstrans heeft een hoogte van 56 cm en op het breedste punt meet het voorwerp 23 cm. Vaak zijn er op de monstrans afbeeldingen van heilige personen aangebracht, gegraveerd of als kleine beeldjes. Zo ook op de monstrans uit Loo. Op de voet: een gedreven voorstelling van H.H. Nicolaas, Michael, Maria Magdalena. En terzijde van het Ostensorium (waarin de hostie ter verering wordt getoond): Maria en Catharina, de patrones van het bisdom Utrecht. Daarboven ziet u Willibrord en Bonifatius. Op de bekroning: de lijdenswerktuigen, daarboven in de kroon de H. Geest, kruisje op wereldbol. De monstrans is in 1671 van zilver vervaardigd door Johannes Bogaards te Amsterdam. Voor het geval de monstrans vervoerd moest worden is er een speciaal op maat en vorm aangepast foedraal gemaakt.

Een monstrans is een ceremonieel object uit de rooms-katholieke kerk.

Hierin wordt de hostie bewaard. Een hostie is een gewijde ouwel (gemaakt van 'eetpapier') en wordt beschouwd als het lichaam van Christus. De hostie wordt vastgezet in een maanvormig steuntje, de lunula, gemaakt van goud.

Monstrans komt van het Latijnse woord *monstrare* = tonen. De monstrans is de hele opbouw rond het centrale deel, de lunula met de hostie. Hij is gewoonlijk van kostbaar materiaal gemaakt: goud, zilver, met gesmede ornamenten en ook wel met edelstenen. De vorm van het geheel doet wat denken aan een kerk. Onder meer tijdens processies doet de monstrans dienst als een soort miniatuur--godshuis met daarin de gewijde hostie, het lichaam van Christus, om aan de mensen getoond te worden. In augustus wordt deze monstrans nog elk jaar megedragen in de Loose processie.

De oudst bekende monstrans bevindt zich in België en dateert uit 1286. De monstrans heeft een kunsthistorische ontwikkeling doorgemaakt. In de late Middeleeuwen bereikte de edelsmeedkunst een hoogtepunt met de vervaardiging van zeer rijk bewerkte monstransen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog overhandigden op Kerstdag 1914 de Duitse soldaten een exemplaar aan de Belgische soldaten op de dichtgevroren rivier de IJzer. Deze monstrans

staat nu tentoongesteld in de IJzertoren te Diksmuide.

Er zijn ook reliekmonstransen waarin geen hostie, doch een relikwie van een heilige wordt bewaard. De Loose monstrans herinnert ongetwijfeld aan wijlen pastoor Dellemin. Menigeen heeft deze pastoor nog gekend. In een andere vitrine staat een priesterkelk die door de pastoor is gebruikt. Het is een rijkelijk versierde kelk met daarbij een pateen, dat is een gewijde gouden of vergulde schaal die op de kelk megedragen wordt en waarop de geconsacreerde hostie wordt neergelegd. Bij de kelk hoort ook een kelklepeltje. Dat is een klein lepeltje dat wordt gebruikt om tijdens de heilige mis de wijn in de kelk met een weinig water aan te lengen. De prachtige kelk is ook vervaardigd door E.J.Brom, waarschijnlijk in 1947. De bijzondere kelk bestaat uit verguld zilver.

Liemers Museum, Zevenaar

In gesprek met Jan Spaan.

Een ontmoeting en een persoonlijk verhaal van Jan Spaan over zijn periode als dienstplichtig militair in Nederlands Oost Indië, een voormalige Nederlandse kolonie.

Met de inzet van duizenden militairen trachtte het Nederlandse parlement 'orde en vrede' in de koloniën in de Oost te handhaven.

Ik beschrijf de ontmoeting met de veteraan Jan Spaan, nu 88 jaar oud, bij hem thuis in Duiven.

Toen Jan gepolst werd of hij wilde meewerken om zijn verhaal te vertellen voor De Driepas over zijn tijd als dienstplichtig soldaat in Indië, reageerde hij meteen enthousiast.

Meteen zei hij, dat hij mee wilde doen om tegelijkertijd alle dienstplichtige jongens en mannen uit de gemeente Duiven, dus Duiven, Groessen en Loo, een stem wilde geven. Er waren ten slotte 68 jongens en mannen tussen 1946 en 1950 naar Nederlands Oost Indië gestuurd.

Deze periode werd voor de meesten van hen en hun families bepalend voor hun verdere leven. Dus deze jonge mannen, met hun families, maken zeker deel uit van de geschiedenis van onze gemeente.

Jan had mij thuis uitgenodigd. Bij binnenkomst begon Jan meteen vol vuur de verhalen te vertellen, die bij de foto's bij hem aan de muur hingen. Prominent hing daar de foto van zijn peloton, de stoottroepen F-Brigade Stoters van 6 R.S. Op deze foto zag ik 12 jonge mannen, jongens nog op de foto. Kameraadschappelijk naast elkaar.

Jeugdjaren

Jan had in 1947 net zijn diploma (in twee jaar gehaald i.p.v. drie jaar) van de middelbare tuinbouw school op zak, 19 jaar oud, toen hij werd opgeroepen. Zijn opa had het al voorspeld. "Als de Duitsers weg zijn, moeten onze jongens naar Nederlands-Indië" "Alle jongens waren plichtsgetrouw opgevoed, dus zij gingen gewoon in dienst. Uit sommige gezinnen gingen er twee of drie zonen naar overzee. De jongens hadden al het nodige meegemaakt, de evacuatie van 8 okt. '44 tot mei '45.

Jan hielp al jaren zijn opa en vader in de tuinderij aan huis, woning nr. D 197, nu de Lombokstraat. Zijn ouderlijk huis staat er nog. Tijdens WO II was er voldoende eten en drinken, omdat zijn familie zelfvoorzienend was.

Met de boot naar Indie

In maart 1948 werd hij plotseling opgeroepen voor militaire dienst. Hij was daarvoor al gekeurd; bijna

Embleem stoottroepen.

iedereen werd "goed"gekeurd.

Op 4 augustus 1948 vertrok hij met de boot naar Nederlands-Indië.

Hij had een korte opleiding gevolgd van 4 maanden. De opleiding bestond uit slechts drie onderdelen: exercitie, rangen en standen en schietoefeningen. Ze kregen een klein lesboekje mee om Maleis te leren. De voorbereiding was totaal niet toereikend.

Met honderden jonge soldaten voer Jan op de M S Sibajak naar Cirebon aan de Noordkust van Java.

Ze konden bij toerbeurt slapen in een hangmat, omdat er niet voor iedereen tegelijk een slaapplek was

Aankomst in Indië

Ze kwamen na 31 dagen aan wal in Cirebon. "En daar stond je dan", op Nederlands grondgebied ver

Peloton Spaan.

van huis ", zei Jan .

"We waren nu ineens in een land, waar het heel warm was, de mensen rijst aten, de mensen bruin waren en waar we de taal niet spraken. In dit buitengebied was niks. Zelfs geen bord om van te eten en geen tafel om aan te zitten."

Daar konden ze het voorlopig mee doen. Wat een cultuurschok.

Thuis, in 1948, was de situatie hun anders voorgepiegeld, dan in de praktijk bleek. Daar kwamen de dienstplichtigen daar pas achter.

Diensttijd

Jan kwam bij de stoottroepen, F-Brigade Stoters van 6 R.S.

De Duivense jongens en mannen werden her en der geplaatst. Jan was de enige Duivenaar bij dit onderdeel en verloor meteen het contact met de andere Duivenaren. Hij raakte bevriend met een mededienstplichtige Paul van der Spek uit Delft, een vriendschap voor het leven. Kameraadschap onderling was van levensbelang.

Jan werd gestationeerd in het buitengebied, dus niet in de stad Cirebon.

Zij waren gestationeerd op een buitenpost waar geen stromend water was en geen elektriciteit.

Zijn peloton moest het gebied rondom de berg Gunung Ciremai 3000 m beschermen. Een enorm groot gebied. Eigenlijk te groot om onder controle te houden.....een onmogelijke opdracht.

De stoottroepen zijn "niet het leukste onderdeel", zei Jan. Je liep altijd voorop en liep gevaar.

Je was afhankelijk van de bataljons, die je rugdekking moesten geven.

Zijn peloton werd vooral ingezet om patrouille te lopen en bij zuiveringsacties. De jonge jongens waren in dit afgelegen gebied op elkaar aangewezen. Ze kregen nauwelijks informatie, ze mochten niet te veel weten. Ze hebben nooit een aalmoezenier of kader gezien. De "boerenjongens" waren gewend zelf problemen op te lossen. Gewoon je gezonde verstand gebruiken, was hun devies.

Hun peloton ging soms mee met het Rode Kruis om deze bescherming te bieden.

Een ritje naar de stad Cirebon was heel af en toe het enige uitje. Ze konden daar lekker gaan eten en naar de bioscoop. Dan beseften ze, dat ze verruwd en ontheemd waren geraakt in het afgelegen buitengebied.

Jan leerde wat Maleis van de baboes en de djongos, huisbediendes, de Indonesische vrouwen en jongens die kookten, de was deden en de tuin verzorgden.

Deze Indonesische hulpen werden door de Indoneziërs als verraders gezien. Later heeft Jan nog re-

gelmatig gedacht hoe het hen vergaan is na de dekolonisatie.....

Jan spreekt nog steeds wat Maleis.

In zijn peloton vochten ook Indische Nederlanders mee, die in Nederlands Indië geboren en getogen waren. Ze vochten mee voor hun vrijheid.

In 1949 werd Jan erg ziek.

Hij had blindedarmonsteking, buikvliesontsteking en dysenterie. Hij herstelde goed.

Contact met het thuisfront

Contact met het thuisfront was belangrijk en ook moeilijk voor de dienstplichtigen. Niemand in Duiven had telefoon. Hun bataljon had ook geen telefoon. Contact ging per brief.

Achtergebleven familie was in voortdurende spanning hoe het hun jongens verging in dat verre land. Dagelijks stonden er rijtjes rouwadvertenties van gesneuvelde soldaten in de kranten....

Jan kreeg postpapier van het leger, zodat hij brieven kon schrijven naar de achterblijvers.

De kerken van Duiven, Groessen en Loo hadden het R.K Thuisfront opgericht. Ze hielden wekelijks een collecte en zamelden voedselpakketten in met o.a. zelfgedroogde appeltjes. Deze werden naar Indië gestuurd.

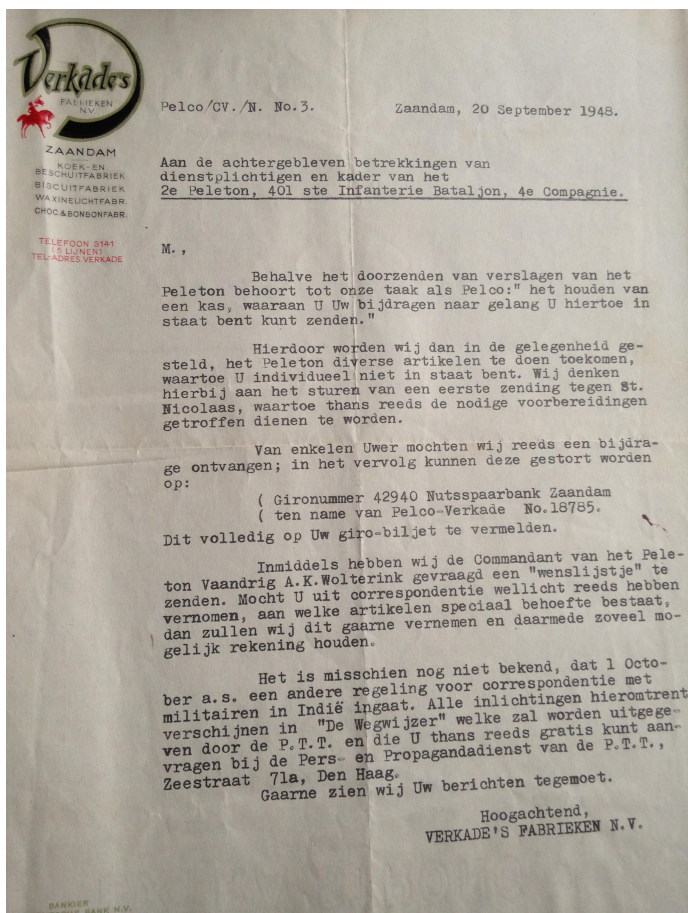

Sigarettenkoker van het R.K. thuisfront.

Bij thuiskomst kregen de jongens allen een zilveren sigarettenkoker van het R.K. thuisfront.

Het peloton van Jan had 'geluk'. Ze hadden een sponsor, zoals dat nu zou heten. De Verkade koekjesfabriek uit Zaandam

De jongens maakten een geschreven verslag voor Verkade. Verkade vermenigvuldigde dit en stuurde het naar de achtergebleven ouders.

Maar.....de ouders van deze soldaten kregen tegelijkertijd een brief van Verkade met het bankrekeningnummer van Verkade of ze een financiële bijdrage wilden geven om mede de kosten te dekken. Deze brief heeft Jan nog steeds in zijn bezit.

Verkade stuurde ook pakketten met koekjes naar de jongens van dit peloton.

Naar huis

In het voorjaar van 1950 heeft Jan de laatste 4 maanden doorgebracht in het kamp Tjimahi in Bandung in afwachting voor het vertrek naar huis.

Jan is op 18 juni 1950 teruggekeerd naar zijn ouderlijk huis in Duiven.

Er was geen nazorg van Defensie. Er is geen pensioen uitgekeerd over die periode.

Iedere soldaat kreeg een Indiëkist mee naar huis met een soldatenuitrusting. Deze moest wel eerst betaald worden door de soldaten zelf. Twee jaar later kreeg Jan een bericht van het ministerie om zich gereed te houden voor een herhalingsoproep. Jan is echter nooit meer opgeroepen.

Herhalingsoproep van Jan Spaan.

Nog steeds contact met de kameraden

Jan heeft tot op de dag van vandaag contact met zijn makkers van het peloton en bataljon. Hij bezoekt jaarlijks de reünie. Hij doet werk voor de Oorlogsstichting.

Hij reist door heel het land om zijn makkers te ontmoeten, hoewel het er elk jaar minder worden wegens overlijden.

Op de vraag waarom hij nog zoveel bezig is met deze tijd, antwoordt hij:

Ik voel wroeging, voel me nog altijd schuldig, waarom ik er nog steeds ben en veel makkers niet. Dit gevoel raak ik nooit meer kwijt".

6200 jongens zijn gesneuveld. Gemiddeld 30 jongens per week.

Foto's, boeken en andere herinneringen

Jan heeft heel veel spullen bewaard uit die tijd. Stapels foto's, allemaal gehad van oud veteranen. Hij had zelf geen fototoestel. Hij heeft dozen vol met brieven, verslagen en boeken over deze periode. Jan heeft heel veel parate kennis over deze periode. Soms corrigeert hij van wat er in de boeken naderhand beschreven is. Ook heeft hij bankbiljetten bewaard uit die tijd. Jan heeft nog het snoepblikje dat hij in 1948 ontving – gevuld met snoepjes- ter gelegenheid van de kroning van Koningin Juliana. In maart 1950 devalueerde de roepia. De muntjes behielden hun waarde. Het papiergeld werd door-midden gescheurd. De helft waar de koningin Juliana op stond was niks meer waard. De andere helft had de helft van de oorspronkelijke waarde.

Een van de boeken die Jan mij heeft laten zien, is "Het Laatste Bericht" van Jack Kooistra, met hierin de namen van de meeste gesneuvelden in die tijd.

Indiëmonument in Duiven

Jan heeft jaren moeite gedaan om in de gemeente Duiven ook een Indië monument geplaatst te krijgen. Dit is uiteindelijk in 2003 gelukt. Het monument staat aan de Rijksweg in Duiven dicht bij het restaurant Het Raedthuys.

Bij de onthulling van het Indië monument heeft Jan het volgende gedicht voorgelezen. Hij heeft het zelf geschreven. Hij heeft de vrijheid genomen om het ongecensureerd voor te dragen. Jan: "Het vrije woord is nu aan mij".

NOG NIET TE LAAT

Nadat ons land van de bezetters was bevrijd kwam er voor de jongens van onze leeftijd een heel andere tijd.

*Wij werden geroepen voor het vervullen van de vaderlandse plicht,
En onvoldoende voorbereid voor de taak op het Verre Oosten gericht.*

*Sommigen van ons waren nog maar negentien jaren jong,
toen de reis naar het grote onbekende tropenland begon.*

*Wij werden gestuurd voor het brengen van orde en rust,
maar wat ons echt te wachten stond, daar waren wij ons niet van bewust.*

*Wat wisten wij toen, we aan de strijd begonnen,
Het was een strijd die ons werd opgedrongen.*

*Wat wisten wij van ringworm, schimmel en frambo-sia,
wat wisten wij van pokken, cholera en malaria.*

*Wat wisten wij van een Kepalla Kampong, de Bali-
desa en de betekenis van Waringin,
en al dia andere duizenden dingen.*

*Wat wiste wij nou van die taal, hoe moest dat nou,
het eerste dat wij verstonden en begrepen was `Saja
tida tahoe.*

*En als je bij de indeling ongunstig had getost,
dan kwam je daar terecht op een afgelegen buiten-
post.*

*Op een buitenpost had je dienst vieren twintig uur
per dag,
je was op actie/patrouille of je liep op wacht.*

*Overdag onder de brandende zon of in een pikdon-
kere tropennacht,
dat eindeloze lopen in de Gordel van Smaragd.*

*Op de buitenpost was er altijd strijd,
daar zat je vooraan in de ellende en de rottigheid.*

*En telkens weer die ondraaglijke spanning, wie trof
het lot?
Of het kwam of niet, dat verraderlijke eerste schot...*

*Heel vaak ging het goed, maar plotseling was het
raak,
dan stond je de andere dag erna aan het graf van
je gevallen maat.*

*En nadat als laatste groet The Last Post was geblazen en het vuursaldo was gelost,
ging je achterop je truck terug naar je buitenpost.*

*Iedereen was dan stil in zichzelf gekeerd en aangedaan,
maar de gedachten waren bij allen eender: Voor wie van ons zullen wij de volgende keer daar staan?*

*Veel van deze dingen zitten vast in je geheugen gegrift,
dat draag je het gehele leven mee en kan zelfs door de tijd niet worden gewist.*

*Dit kreeg je dan ook als beloning mee,
na het vervullen van je dienstplicht overzee.*

*Meer dan tweeduizend van ons keerden hier niet weer,
zij liggen daar begraven in de op de tropengrond,
op het veld van eer.*

*En al deze jongens hadden hier thuis een moeder die vergeefs op de terugkeer van haar zoon heeft gewacht,
Wat deze moeders een verdriet en pijn is aangedaan, is daar door onze samenleving wel eens aan gedacht ?*

*Ook drie jongens hier bij ons vandaan Theo Goris, Wim Nijssen en Willy Wolters kwamen hier niet weer,
Daarom zijn wij nu hier voor de onthulling van jullie namen op deze steen.*

*Ook in het verre Indiëland is vandaag even aan jullie gedacht,
daar op Mentung Pulo in Jakarta zijn hedenmorgen op jullie graf namens ons bloemen gebracht.*

*Misschien wel als laatste groet uit de geboortedorp vandaan,
en als herinnering wat jullie destijds is aangedaan.*

*Theo, Wim en Willy jullie waren den Vaderland Getrouwe ,
zoals dat geschreven staat in Wilhelmus van Nassau.*

Jullie waren dat tot in den dood.

Voorgedragen door Jan Spaan bij de onthulling van het Indië monument

Duiven , 20 september 2003

Jan Spaan

Ten slotte

Jan heeft het gevoel, dat de politiek en de journa-

Indiëmonument aan de Rijksweg in Duiven.

listiek na 1950 weinig aandacht hebben geschonken aan deze groep dienstplichtigen.

Jan heeft nog altijd het gevoel: "Waarom, waarvoor moesten we daar naar toe.....Elk volk heeft recht op zijn eigen soevereiniteit" Het stoort Jan dat nu nog alleen de excessen gepleegd tijdens deze periode in het nieuws komen. De excessen van Indonesische kant worden door de politiek en de journalisten verzwegen, volgens Jan

Jan staat erop, dat ik duidelijk vermeld, dat hij dit gesprek met zijn persoonlijke belevenissen heeft gevoerd om alle jongens en mannen uit de gemeente Duiven die naar Indië zijn gestuurd, te gedenken. Voor deze jongens en hun familie heeft deze oorlog veel impact gehad in hun verdere levens.

A. van Beurden, Duiven (december 2015)

framposia: tropische infectieziekte
Kepalla Kampong: dorpshoofd
Balidesa: dorpshuis
Saja tida tahoe: Ik weet het niet

Jaarverslag 2015

In het jaarverslag over 2014 meldden wij blij te zijn met de goede huisvesting in de bibliotheek, weer midden in Duiven. Toen was al duidelijk dat dit een tijdelijke plek voor ons was. De bibliotheek ontruimde haar pand en wij konden niet blijven. In september 2015 zijn wij dus weer verhuisd, nu naar het nieuwe cultureel centrum, de OGtent. Deze keer hebben we ons laten verhuizen, we konden meeliften met de bibliotheek, die ook een nieuwe plek vond in de OGtent. Ondanks dat hebben we veel werk gestoken in opruimen, inpakken en later weer uitpakken. Eind september was alles weer op zijn plek.

We hebben een mooie ruimte tot onze beschikking, echter als alle werkgroepleden aan de slag willen, moeten we soms in het café extra ruimte zoeken.

Deze verhuizing is een aanleiding geweest om met name onze collectie boeken eens goed tegen het licht te houden. Veel boeken bleken weinig met historie te maken te hebben en nog minder met Duiven, Groessen en Loo. Van die exemplaren hebben we afscheid

genomen.

In het verslagjaar 2015 zijn een aantal zaken weer in een rustiger vaarwater gekomen. Er is weer een voltallig bestuur. En er zijn zelfs vier Driepassen uitgegeven.

Bestuur

Het bestuur heeft dit jaar zes maal vergaderd. De algemene ledenvergadering werd gehouden op 19 maart 2014. De samenstelling van het bestuur was in 2015 als volgt:

Gerard van Hunen (voorzitter)
Piet Bus (secretaris)
Eppo Scheeres (penningmeester)
Maurits Hagenaar
Tjitte Kooy woont de vergaderingen van het bestuur bij en brengt zijn computer expertise in.

Leden

Aan het eind van het jaar stonden er 190 leden en 47 abonnees in de boeken.

Jaarprogramma

Het jaar programma 2015 zag er als volgt uit:

Donderdag 19 maart **Jaarvergadering**

Met na de pauze een lezing van Jan Verhaegen over de Romeinse Limes.

Zondag 14 juni namen we deel aan **DAS Groessen**

Op deze dag was de Historische Kring met een kraam aanwezig. In de kraam hadden we de nodige foto's met personen waar we graag de namen bij wilden hebben. Van een aantal foto's zijn de personen herkend en hebben we de namen toe kunnen voegen.

Zaterdag 12 september **Open Monumentendag**. Het thema was: "Kunst en Ambacht".

Zondag 29 september **Duuve te gek**

Net als voorgaande jaren waren we met een kraam met zoekplaatjes aanwezig op Duuve te Gek. Mede door het voortreffelijke weer was dit een zeer geslaagde dag.

Oktober **Maand van de geschiedenis** met als thema "Tussen droom en daad."

Op vrijdag 20 november vond ons **symposium** weer plaats met de volgende sprekers

De heer Pierre de Wit sprak over: "De slag bij Waterloo nader en anders onderzocht". De heer De Wit ging ook in op Liemerse inwoners, die deel uitmaakten van één van de strijdende partijen).

De heer Emile Smit behandelde: "De situatie van de Kleefse enclaves in het jaar 1815 en later".

Driepas

De Driepas kent geen eigen redactie meer. Dit baart ons ernstige zorgen. Het bestuur heeft het afgelopen jaar de redactie op zich genomen. Hierdoor hebben we in 2015 toch vier nummers uit kunnen brengen. Hierdoor zijn andere belangrijke zaken blijven liggen en willen nogmaals een dringende oproep doen om ons hierin te ondersteunen of als redactielid aan te melden.

Website

Aan de vernieuwing van de website wordt nog steeds gewerkt. Echter door beperkte menskracht is het tempo lager dan we graag zouden zien. Daar waar nodig is de huidige website geactualiseerd.

Diversen

Het bestuur heeft tweemaal deelgenomen aan het overleg van de Liemers Historisch Verband. Daarnaast is onze vereniging betrokken bij de voorbereiding van de viering Liemers 200 jaar bij Nederland in 2016, het project Grenzland 2016.

Schenkeningen

Van de heer Klappers hebben we aantal bidprentjes mogen ontvangen en deze aan de collectie toe kunnen voegen.

Van de heer van der Ark uit Groessen hebben een aantal schoolfoto's ontvangen en ingescand.

Penningmeester

De penningmeester vraagt de leden die hebben aangegeven zelf voor de betaling zorg te dragen het verschuldigde bedrag zo spoedig mogelijk over te maken op rekening NL54RABO0315407484

bij voorkeur onder vermelding van het lidnummer.

Voor de leden/abonnee's die aangegeven hebben graag een factuur te willen ontvangen is deze in een aparte enveloppe bijgevoegd.

Ledennieuws

De afgelopen maanden hebben de volgende leden zich aangemeld als lid.

- A.J. Derksen, Zevenaar

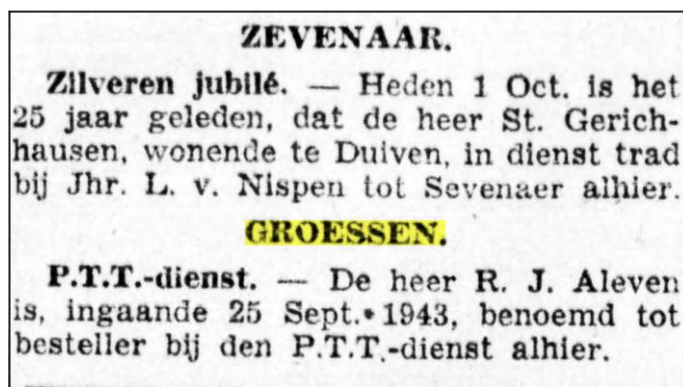
- A. Van Beurden, Duiven

Eén lid heeft zijn lidmaatschap beëindigd.

Uit de krant van toen

Limburgsch dagblad 31-10-1924 (www.delpher.nl)

De Graafschap-bode 01-10-1943 (www.delpher.nl)

Aanvulling 70 jaar DVV

In Driepas 4, jaargang 2015 staat een artikel over 70 jaar DVV (Door Vriendschap Vooruit).

DVV was en is nog steeds de voetbalclub van Duiven. Tot in de tachtiger jaren was voetbal een mannen-sport hetgeen nu niet meer denkbaar is.

Maar in 1954 wilden reeds een aantal Duivense dames ook aan sport gaan doen. Zo werd in 1954 een afdeling handbal opgericht, waaruit later een zelfstandige vereniging ontstond onder de naam D. H.C. (Duivense Handbal Club).

De dames van het eerste uur en tevens oprichters waren:

- Trees Hooyman-Bisseling
- Annie Bisseling-Derksen
- Lies Stevens- Derksen .

Uitnodiging

Geachte heer, mevrouw,

Het bestuur van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo nodigt haar leden uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering op:

Woensdag 16 maart 2016

aanvang 19.30 uur in de OGtent, zaal "bij Bert", Remigiusplein 9, Duiven

!! let op: deze datum wijkt af van eerdere aankondigingen !!

De zaal is open vanaf 19.00 uur.

Voor aanvang van de vergadering liggen de financiële stukken voor u gereed.

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststellen notulen jaarvergadering 19 maart 2015.
3. Jaarverslag 2015.
4. Vaststellen financieel verslag 2015 van de penningmeester en verslag van de controlecommissie.
5. (Her)benoeming controlecommissie.
6. Begroting.
7. Bestuurszaken.
 - aftredend de heer P. Bus (herkiesbaar)
 - vacatures voor een hoofdredacteur en een redactielid Driepas.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

PAUZE

Presentatie door de heer A.M. van der Ark, voormalig onderwijzer in Groessen, met als onderwerp:
De geschiedenis van het onderwijs in Nederland vanaf de 17-de eeuw.

Met vriendelijke groet,

G.H. van Hunen
voorzitter

Historische Kring Duiven-Groessen-Loo Programma 2016

In 2016 behoort de gemeente Duiven 200 jaar bij Nederland er worden in dit kader diverse activiteiten georganiseerd waaraan de Historische Kring zijn medewerking zal verlenen. Via de website en de media zullen deze activiteiten bekend gemaakt worden.

GEWIJZIGDE DATUM!!
Woensdag 16 maart 2016
OGtent, aanvang 20.00 uur

JAARVERGADERING

Met na de pauze

Presentatie door de heer A.M. van der Ark, voormalig onderwijzer in Groessen, met als onderwerp: *De geschiedenis van het onderwijs in Nederland vanaf de 17-de eeuw.*

onder voorbehoud

mei 2016

open dag Loo

juni 2016

Das Groessen

zaterdag 10 & zondag 11 september 2016

OPEN MONUMENTENDAGEN

Thema: *Iconen en Symbolen*

zondag 25 september 2016

Centrum Duiven, aanvang 12:00 uur

DUUVE TE GEK

Oktober 2016

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

Thema: Grenzen

Grenzen zijn eeuwenoud, maar veranderen met de mens mee. Grenzen temmen de wildernis om ons heen en helpen de mens zichzelf beter te begrijpen. Grenzen zijn er in allerlei soorten en maten: van je paspoort, kleding, woonwijk, familie, taalgebruik, studie, werk, opleiding tot je haarkleur. Er zijn imaginaire, fysieke, politieke en sociale grenzen en vaak draag je ongemerkt de grens zelf met je mee.

Vrijdag 18 november 2016

bij Bert, inde OGtent

SYMPOSIUM

**Met als thema
Grenzen??**

Indien onbestelbaar retour: Remigiusplein 9, 6921 BL Duiven

Toen en Nu

Sinds een aantal maanden is de Remigiuskerk in Duiven weer in volle glorie te aanschouwen. Niet voor lang want na de zomer moet de nieuwbouw van de Lidl klaar zijn en zal de kerk weer schuil gaan achter dit gebouw.

